

ЕВФЕМІЗАЦІЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ

Майже щодня можна прочитати або почути про «інформаційну» або «інформаційно-психологічну» війну, адже ці поняття швидкими темпами увійшли у сучасне життя. Насправді, інформаційна війна стала реальністю нашого життя, вона являє собою комплексне явище, що ведеться постійно різними методами і засобами.

Насамперед, у психологічній війні використовується розширений арсенал маніпулятивних методів, спрямованих на формування громадської думки в потрібному маніпулятору напрямку. Оскільки мова є і засобом передачі інформації, і способом маніпулювання свідомістю, очевидно, що від вибору лексичних засобів безпосередньо залежить те, як буде сприйматися певна інформація.

Важливо зазначити, що евфемія за своєю структурою є різномірним і вагомим лінгвістичним явищем в лексичній системі мови. Евфемізми є досить цікавою частиною словникового складу мови, що привертає увагу дослідників у мовознавстві. Варто наголосити на тому, що процес евфемізації є безперервною заміною одних номінативних одиниць на інші, яка заснована на оцінці та переоцінці людиною форм вираження, яка виходить з потреби в успішній комунікації. *Евфемізм* – це не тільки одиниця, що полягає в імпліцитному вираженні негативної оцінки, а й елемент структури мови, який грає важливу роль в його історичному розвитку [1]. Сучасні дослідники цього явища дійшли до висновку, що евфемізми «використовуються з метою маскуванню певних фактів дійсності» і навіть «є поширеним інструментом маніпуляції суспільною свідомістю. До того ж, їх лінгвістичні особливості є такими, що вони відволікають увагу реципієнта від забороненого поняття, є емоційно нейтральними субститутами небажаних або занадто різких понять» [1].

Згідно з Б.Уорреном, виокремлюють три основні групи евфемізмів. Зважаючи на структурні підстави їх класифікації, до того ж її вважають однією з найбільш повних класифікацій [3]. Таким чином, розглянемо класифікацію, запропоновану дослідником:

1. евфемізми, які були утворені за допомогою словотворчих засобів:

- афіксальний словотвір – expandable – той, хто знаходиться у передсмертному стані; ініціальна аббревіація – RIF (reduction in force) – відсторонення; складання слів (основоскладання) – overflight – незаконний перетин міжнародних кордонів; ономотопією - звуконаслідування.

2. евфемізми, які були утворені за допомогою фонетичних змін.

Необхідно зазначити, що під фонетичними змінами розуміють – фонетичну деформацію слова, за якої нове значення слова з'являється на основі утворення асоціативного ряду від певних звуків. Звукові аналоги часто використовують для створення евфемістичних заміन неприємних, грубих слів. Їх використання передбачає заміну можливих лайливих слів, щоб співрозмовник розумів, про що йдеться у комунікативній ситуації.

3. Запозичення – *sortire* (з франц.) – операція, вилазка.

У сфері політики для прикриття агресивних військових дій, скоєних з ініціативи керівництва держави використовуються евфемізми: bombing (бомбардування) – air support, air strikes; victim (жертва) – casualty / non-operative personnel; genocide (геноцид) – ethnic cleansing; killing people on your own side (убивство своїх людей) – friendly fire; killing (вбивство) – deprivation of life. Необхідно у такому контексті розглянути приклад: «*smoke rises from the heavily damaged Iranian navy ship Konarak following a "friendly fire" incident*», у якому вжито зазначений евфемізм *friendly fire*, з метою пом'якшення наявних агресивних терористичних дій, який можна вважати оксимороном.

Варто зазначити, що неможливо уявити евфемізми без вживання політкоректних висловлювань. Прийнято вважати, що евфемізація мови переслідує такі цілі: уникнення конфліктних ситуацій, незручних моментів з метою створення комфортної комунікації; камуфляж слів і словосполучень з метою більш м'якого їх

сприйняття; прагнення зашифрувати інформацію, щоб вона була зрозуміла лише для певного кола людей. Зокрема, особливе значення прояву мовної політкоректності прослідковується у промовах громадських діячів, чії виступи, безпосередньо, впливають на суспільство, більше того їм потрібно бути особливо обережними з вибором мовних одиниць. Таким чином, термін політкоректність означає тактовну поведінку в рамках політичного дискурсу [2].

Використання евфемізмів передбачає уникнення вживання слів і виразів, які можуть бути образливими для членів суспільства. Було виявлено, що одиниці політично коректної лексики відображають проблеми військової конфронтації, політичної боротьби, а також агресії і репресії. Уживаючи цю лексику, мовець передусім має на меті зниження рівня негативної оцінки того, що відбувається, замінюючи, наприклад, слово *war*, терміном *conflict*, що втрачає чітке негативне смислове навантаження.

Отже, евфемізми вживають з метою маніпулятивного впливу на аудиторію, адже вони вважаються більш нейтральними та стилістично менш емоційно забарвленими. Крім того, вони відволікають увагу реципієнта від забороненого поняття.

Література

1. Небелюк Л. Р. Лінгвокогнітивні характеристики евфемізмів американського англо-мовного політичного дискурсу, утворених на основі метафтонімії. *Science And Education a New Dimension. Phylology.*, Budapest. 2019. С. 42–45.
2. Holder R. W. *How not to Say What You Mean: A Dictionary of Euphemisms* – NY : Oxford University Press Inc., 2008. – 412 p.
3. Warren B. *What Euphemisms Tell Us about the Interpretation of Words* / *StudiaLinguistica*. – Oslo- Stockholm: Scandinavian University press – 1992. – No2. – P. 128-171.